

ACC. N:R M. 16177: 1-14.

Landskap: Skåne Upptecknare: Hilmer Andersson, Brösarp
Härad: Albo m. fl. Berättare: " " "
Socken: Brösarp " " Berättarens yrke: smedmästare
Uppteckningsår: 1963 Född år 1894 i G. Härestorp

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Räfsor och räfsning. s. 1-14.

LUF 120

2/7-63

Skriv endast på denna sida.

Något om sårar

Beskrifning. Rörva, Rörva, ^{Rörva} handriva, Skift, Murad
gummar, o lagas in eller två hundra på Muradli
budd, uttugsk sårerka eller sårare, stänga!
(Härsamling av två) sårerka rikel äng, vall som
stubb.

Aug 120

Frånstuckan. Skift är något till trädslag såsom lind
lärva, Murad och björk, längd varierande mellan
mellan 2 1/2 - 3 1/2 aln. och avsmalnad, riktiga träd
blykar till skift i de fall de stora starker bärar inte
fisk de vanliga skiften att hålla min farfar hade
en sådan mur användes inte ofta på grund av sin
tyngd skiftet var en anenhak (vitkik)

Skiftet trädslag lind, längd varierande från 1 till 1 1/2
aln oftast sak man var sticket värt i bäge blev
huvudet i samma form och något avsmalnandes
mot ändarna, i äldre tid var fästet en träplugg i
senare tid blev det gult, liksom glänt vid sommen

ställningen här till en senare tid, då det kom användas
i bruk, det var samma laster som hos materialit
Pinnas materialit var vanligen ask, men även vidde
längd $3\frac{1}{2}$ à 4 tunn, antalet lusaride på rors huvudet
längd o avståndet mellan var ungefärligen 8 tunn
i vissa fall näst mindre, dessa klyndes först
antingen med yxa eller buggjärn och bundtågar,
hålen i huvudet barsades raka men pinnarna tillde
något kåniska i båda ändar, pinnarna skulle vara
väl passade till hålen o drevs in jämt i ämben
en huvudet, pinnarna sattes i vinkel med rorsenhet

Stålpinnade rorsar var något i bruk i början
på alla årtusnade men fick liten användning
därför att den lag för höst i dem användes något
att röra i bräddgångar.

Bågar (stjärn) viske grå eller röd, antalet var
en, någon gång två då huvudet var långt, bågar
lades för hand då de var myskarna o bunds det

ett märe eller tillbräk om till de skulle användas i
äldre tid användas best i något full älskinn
enligt utgåa av morfar o farfar.

Verkstaten i all tid har varit ett till verkstat
och varit olika på gårdarna i synnerhet på stället
byggd var det vanligt att drängarna skulle gåra in
det släktställe under vintermånaderna, många vill o
kunde gåra några saker o de kunde det hända att det
gjordes en sällan o det blev mätat en senka med blomma
i denna många nåde sig med att sälla byggnader
bestämnade på huskonden kanske med nomen
på alla husets folk som kunde tänkas behöva en rösa
men så var det husman o Tjerner som gjorde sådant
på beställning o till goda minner o det var här som
de verkliga konstnärerna fanns de till gäldt bristade
ägarna till något sådant verkstat var mycket sällan om
della o det kom nog inte från utan den ågen de höra
gillat skulle gå en stycke. Någon fästmarinna var

jag inte sett som jag vet och det var heller ej vanligt
med målade röror, utmärningar på skriften nere vid
brevudet var vanligt då jag var barn.

Olika slag av röror. På vår skilnad så att man kan
skilja på typus tyckes jag mig ej ha sett i sydhiga Sverige
utan användes samma vid såväl stället som rådnadsorden
som pojke har jag varit med om det i några år, jag
kan nämligen att de man rullade ihop sådm för lindning
kallades det att naga skären och det skulle till teknisk
litt del för att vara lindningen till lags.

Jag tror att västlänarna började användas i
början av detta århundrade, de större gästerna hade
i de första full dom o. s. v. amerikanska och känderna
de hemmagjorda en här och de premiären var gjord
så blev båda slaget använda både vid stället och skid
man var man att komma i lederna ned som fram
man hade inte glömt tidigare nädär. De ameri-
kaniska västlänarna användes ännu än den

minre jordbrukerna och i de flesta fall med trösktis
anspänning, de större bruket använder murens d. s. k.
pink-ugga rännarna. Hipsörarna har i allmunt
bruk omkring 1920 o man kan väl säga att den
användes utslutande för besjämning av hö vid volm
ning o besjämning. Beträffande rensar för långtäck
ejägria o frikostlätter, mestiskt o gäddrekar så
har jag när man haft sin moddell som vi jag
kan kalla för universat skitnaden bestis mest i
skaflets tångd samt likaså bormens tångd, i de flesta
fall är det en förbrukad gäddrekar som ändras
om till saka, att rekar användas för torskning o
sågsåld har jag verken hört eller sett i när lundat
Tillbrukning. Några tillbrukas träsörar mer eller
minre fabriksmässigt i Småland o Halland skogshydd
måga andra rensmakare fins jag inte nämna i
Skine möjligen i någon ädlig gåingsbyggd, jag har i
det föregående utgjort för tillbrukning i någon mån

verktygen var nog i inklaste lejd yta o sig var
ju nödvändigt liksom handkniv o tidkniv hade
man så drögliga korr o spåthypsel för att i tala
om sandpapper o en glashit så var man näb rustad
för sin uppgift, näst brönsjäm för gjutbrälen skulle
det nog ont vara för de hade nog passformen för
gjutarna blott sämre.

Banden eller hems lilla dring var nog den som
lagade vändiga sämsar, det skulle finnas resor
finnas på lager, men den låg i smorra i släpbadet
till rids för det var ju så farligt om en eller stoper
finnas bröts för dagen, det redde sig ändå, hände
inget ofärdigt så varade sämsen till den blev
så gammal att den viltade, om det blev (af en minne
skallbegga troligen i sticket med krusken) eller genom fusk
så någon äldre är snart att förstås.

7. Kiga Numera påsar sämsar hos gjutbränsen önnar brukar
santbränsen o sitt minnint minst händerna lilla

färingar tillhandahåller sådana släktalster, så
har vi släktmarknaderna i Trivik, Ljåla, Glarby
m.fl. där man kommer i direkt kontakt med
tillsverkarna, några reservdelar förs nog ej att
köpa & inte nu heller & det är nog inget problem
för den flertalet med lagningarna de vi behövs.

Jag vet inte om jag skall säga mig på personligt
nivå om jag tycker mig minnas att i min barn
den tiden vi söra en krona som har jag att
den kostar 6- & 7 kr. Egenskaper som en söra
är lagom ring, bält & välgjord så att den kommer
att bli stadig, det tar mest på en vinkel är till
särskilt beaktat, så när som alltid skall man
köpa hos den man har förtroende för, inkarna
måstas gärna mest där man säkerhets värliga kom
rater, det var mycket viktigt på de stora gärdar
om eller om man var mycket ägare till den
andra.

När man all rädda var rövaren begam lång fattade man
med tråger hand om ändan en ihjelt & med
den ranntra så långt man så man på ledigt sätt
kunde föra den rånst från som tillhåll, när
man så hade rövt så långt man började kenna
trötthet i örnerna. Tyd man lag & vände på
andra håll & fortsatte så till det blev senlig på
rövt & det var tid att bära ihop det.

Det var naturligt att barn vid tio års ålder började
att få hjälpa till med rövning både flickor &
pojkar daga till detta arbete. Det var det mest
barnfalken som utförde detta arbete.

Det var ganska naturligt för innan fortfäring
arna fått anseendet att folk ville utmärka sig
i arbete både bland män & kvinnor & nog var
det värt för de yngre att hålla tacksam med de
resten, den som inte kunde följa med fick dåligt
ansende & fick bära mycket en, nog var skuggbygd.

mer nonda att brändas rösor medan trängen var
mer skuldsvett än hos stälkan, all rösa (stränge) på
efter slätterkarer var mycket trälänk medan det ofta
fick samlas upp i vatten i skogskärr & ångar, hur många
slätterkarer som det kunde hållas under för säger jag
jag mig på men det fick nog rösa med en eller två.

Stämpat "den typen på i närl" var mest att kugga
en bra rörska, det kunde nämligen gå för sig med
ett särskilt brändlag det fick vara en väldig artulerstekt
och fick brödynarna baktas både långt & långt med rörsor,
med ett mycket blankt rörskeft och med händer garvade
enbart arbete kunde det undgas blädder i händerna
omman var det naturligt att det blev sådana riden första
dagen, det naturligt och läkemedlet var att gå.

Det var en fördel att ha åtminstone en egen
sörta som man var van vid, i övrigt fanns det
ett reserloger vid gårdar.

Det var naturligt att vid ångar som låg i

och vid bankerna av ängarna att man gräver närmast
gjorde en översyn och röste undan löv och kvistar
samt jämnade ("mulvorkarugar, mulvedabunkar")
samtidigt innan gräset började växa. Denna kallades
ängskalle, i vissa fall användes något grövre sävar
till detta arbete, det är nämligen att gräsa tiden när
denna färparingsrätt lag slut, då samlar man något från
arb till arb, jag tror att jag inte hört något om
det sen 1930 till, numera används inte sävar
när sig till stället eller rådsstämman då får markerna
na göra utan i de fall då brukningsdelen är så
liten så då det är så gammal brukare så som
lyskas det gör bra på gamla viset.

Till rådsstämman (barn o vuxna) då den högs
med till (myra) när den lyg på skär m o två
dagar rullades den ihop i tämligen stark till m bär
det gick så till att man började i samma anda
som buggarna med varken för mat och ständare

man fortsatte på samma sätt kvar för kvar
tills man nådde ändan på skären (skären)

11

ACC. N:R M. 16177:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

en säden ca 1,5 meter från skärens början o så tog
man fast med remsan från ändan o rullade i bryg
säden så tog man o lade vänster ben till sidan en säden
(den i brygrullade) o tog o lyfte rullen med fot o remsa
rygg från marken samt slag så till med remsan
i säden så att den blev jämn, i annat fall
blev det en mycket ojämn o tråkig kärve som
den var bunden, det var helt en luddnings
fråga att få kärven lagom stor o i de fall då
säden (skären) var tunn så sökte det inte med
ca 1,5 m längd till en kärve utan gick man
säkra sig kanske lika långt till från andra
håll för att få en lagom stor kärve.

Da det var riktigt torkvädre sen säden var buggen
så var det att vinde skären så att ej säden
gradde fast i marken, det gick så till att man
hörde remskaplet långt in under skären i när
heten av tapparna o slag över säden på andra sidan

Emellan tronarna för sig så man ska
uppsäga (afsluta) på att den best möjlig
vid varje tron

13

ACC. N:R M. 16177:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

De förhållanden skär för skär o stycke för stycke
ligger det även så gott till att det kunde bindas
o tronas, när så sädm var bunden o upprätt
(troned) så skulle stubben röjas ren, det gick så
till att det kändes i en korn på stycke o
förhållanden runt o de man kom in till tronarna
samlade man ihop slängan o både det anslagen
uppsäga på tronens lagge eller i en korn vid tronens
andra, det var samma tillvägagångsätt vid hö-
skärdm, när så sädm var berr o skulle tronen in
var det alltid en som skulle röja efter så det
blev rent efter hand, senare tid sköttes detta med
härskaren o blev det de en efterhand, det var
en slätlig ordning vid jordbrukets vid den tiden
hos den skärbarnens jordbrukarna, det blev inte mycket
se på nästan till följare o rötter men så bestode
arbetet nästan ingenting.

Närman användes även på trasklign, och att

jämna läggan så det träsades med glijel
o dels att röra an stubben an den träsade
säden o så att fara den bort i en krok i väg
i ordning till att burtas o i vissa fall till skarpning.
Fäsnaringen an rösarna skulldes i redskapssäden
i ett par dagar uppe vid loftet där den stöcks
in i den gamla husen med betentik så var lönge
naturförändringen ganska liten vid loftet där
som i ildaden så då trät (virket) var först slag
det sig inte mycket.

När man färdades från o till arbete på åker o
äng har man nämligen redskapen på axeln eller under
armen vid sidan, det var inte förbjudet att släpa den
efter sig på stubben, när man såll rösarna från sig
skulle det vara med huset uppe ^{mot} antingen en
vägg, träd, sädeskyl eller bäst, meningen var
knäfeldig, det att den skulle vara till synlig o dels
de antagligen delarna var först skyddade.

Måga minnas om lekarna & tydas om roresarna.
 När jag inte direkt minn mig var det något om
 man hade en såra värdestäst i sin sig på merken
 så att kvinnfolk kom gränst över den så var det
 inte bra, men sådana skönt som att gännsa
 redskap för varandra praktiserades ganska mycket
 i min ungdom dock mest småt sådana som
 hade ett tilligt byrme och som man någode
 sig att göra det småt.

Jag var nu förvånat att få fram så mycket
 i minnelse som jag tänkte på, skulle det vara
 någon delat som saknas av min berättelse så
 är jag villig att ge sådan upplysning så vill jag ha

Hälsningsfullt
 Ulmer Andersson
 Båstad